

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

SÖZLEŞMENİN KURULMASINDA YANILMANIN TARİHİ GELİŞİMİ VE KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

I. Sınıflandırma ve Terminoloji Sorunu	7
II. Yanılmanın Tarihi Gelişimi.....	14
A. Roma Hukukunda Yanılma	14
1. Genel Olarak: Roma Sözleşme Hukukunun Temel Özellikleri ve Yanılma ile Bağlantıları.....	14
2. Esaslı Yanılmalar	29
a. <i>Error in Negotio</i>	29
b. <i>Error in Persona</i>	30
c. <i>Error in Corpore</i>	31
d. <i>Error in Pretio</i>	32
e. <i>Error in Substantia</i> ve <i>Error in Materia</i>	34

3. Esaslı Olmayan Yanılmalar	38
a. <i>Error Iuris</i>	39
b. <i>Error in Nomine</i>	42
c. <i>Error in Motive</i>	43
4. Yanılmanın Hukuki Sonuçları	44
5. Sonuç ve Değerlendirme	46
B. Ortak Hukukta Yanılma	48
III. Yanılma Kavramı.....	53
IV. Yanılma Kurumunu Etkileyen Temel İlkeler.....	62
A. İrade Özerkliği	64
1. Genel Bakış ve İrade Özerkliğinin Anlamı	64
2. Hukuki İşlemin Kurucu Unsuru: İrade Açıklaması	69
a. Tanımı ve Özellikleri.....	69
b. Unsurları.....	73
(1) İrade	76
(a) İşlem İradesi.....	76
(b) Açıklama İradesi	80
(c) Fiil İradesi.....	82
(2) Açıklama.....	82
3. Sözleşmenin İçeriği Kavramı	83
B. Güven İlkesi	90
1. Genel Bakış ve Hukukta Güven Kavramı.....	90
2. Güven İlkesinin Önemi	99
C. İlkelerin Uzlaştırılması	112
1. Genel Bakış	112
2. İlkelerin Uzlaştırılmasının Yanılma Kurumuna Etkisi.....	115
V. Ara Sonuç ve Değerlendirme	131

İkinci Bölüm
YANILMANIN HUKUKİ NİTELİĞİ,
ÇEŞİTLERİ VE DİĞER HUKUKİ
KURUMLARLA İLİŞKİSİ

I. İsviçre-Türk Hukukundaki Klasik Ayrım: Saikte Yanılma ve Açıklamada Yanılma.....	135
A. Saikte Yanılma	138
1. Genel Bakış	138
2. Saik Kavramının Diğer Yakın Kavramlarla İlişkisi.....	141
a. Saik.....	141
b. Saik ve Amaç.....	144
c. Saik ve Hukuki Sebep.....	145
d. Saik ve Şart	146
B. Açıklamada Yanılma.....	149
1. Açıklama Fiilinde Yanılma	152
2. Açıklama İçeriğinde (Anlamında) Yanılma	153
C. Ayrımın Yerindeliği	155
1. Sorunun Ortaya Konulması ve Doktrindeki Görüşler	155
2. Sonuç ve Görüşümüz.....	162
II. Esaslı Yanılmalar	171
A. Genel Bakış	171
B. Esaslı Saikte Yanılma.....	174
1. Hukuki Niteliği.....	174
a. Tarihi Gelişim Çizgisi İçinde İsviçre-Türk Hukukunda Esaslı Saikte Yanılma	175
b. Esaslı Saikte Yanılmanın Niteliği Konusunda Görüşler	178
(1) Saikte Yanılmaların Esaslı Olamayacağı Görüşü	178
(2) Varsayım (<i>Voraussetzung</i>) Görüşü.....	181
(3) İşlem Temeli Görüşü	185
(4) Görüşümüz	201
2. Şartları.....	204

a.	Saikte Yanılmanın Belirli Bir Olguya İlişkin Olması	206
b.	Yanılma Konusu Belirli Olgunun, Yanılan İçin Sözleşmenin Zorunlu Temeli Olması (Sübjektif Esaslılık Şartı)	210
c.	Yanılanın Sözleşmenin Zorunlu Temeline İlişkin Saikinın Karşı Tarafça Bilinebilir Olması	218
d.	Alışveriş Hayatında Geçerli Olan Dürüstlük Kuralına Göre, Yanılma Konusu Belirli Olgunun Sözleşmenin Zorunlu Temeli Kabul Edilmesi (Objektif Esaslılık Şartı)	234
3.	Saikte Yanılmanın Çeşitli Görünümleri ve Özellikle Esaslı Nitelik Yanılması	246
a.	Genel Bakış	246
b.	Değerde Yanılma (<i>Wertirrtum</i>)	250
c.	Hukuki Yanılma (<i>Rechtsirrtum</i>)	252
(1)	Gerçek Hukuki Yanılma	253
(2)	Gerçek Olmayan Hukuki Yanılma	262
d.	Esaslı Nitelik Yanılması (<i>Eigenschaftsirrtum</i>)	265
(1)	Nitelik Kavramı ve Şeyin Niteliklerinde-Kişinin Niteliklerinde Yanılma Ayrımı.....	265
(2)	Nitelik Yanılmasının Hukuki Yapısı ve Doktrindeki Görüşler	271
(a)	Nitelik Yanılmasının Esaslı Olabilmesi İçin Şeyin ya da Kişinin Başka Bir Kategoriye Girmesi Gerektiği Görüşü.....	273
(b)	Nitelik Yanılmasının Sözleşme İçeriğine Girmeyen Saikte Yanılma Olduğu Görüşü	276
(c)	Nitelik Yanılmasının Ancak Niteliğin Sözleşme İçeriğine Girmesi Durumunda Esaslı Yanılma Olacağı Görüşü	278
(d)	Nitelik Yanılmasının Açıklamada Yanılma Olduğu Görüşü.....	283
(e)	Değerlendirme ve Görüşümüz	287
(3)	Nitelik Yanılmasının Açıklamada Yanılmaya Yol Açabilmesi	290

(4) Nitelik Yanılmasının Çeşit Borçlarında Gerçekleşip Gerçekleşmeyeceği	296
C. Esaslı Açıklamada Yanılma	302
1. TBK m. 31’de Belirtilen Açıklamada Yanılmalar	302
a. Sözleşmenin Niteliğinde Yanılma (<i>Error in Negotio</i>).....	302
b. Sözleşmenin Konusu Şeyde Yanılma (<i>Error in Corpore</i>).....	308
c. Kişide Yanılma (<i>Error in Persona</i>).....	311
(1) Sözleşmenin Tarafı Olan Kişide Yanılma.....	311
(2) Sözleşmeyle İlgili Kişide Yanılma	314
d. Edimin Miktarında Yanılma (<i>Error in Quantitate</i>)	316
2. Özel Durumlar.....	324
a. Beyaza İmza (<i>Blankounterschrift</i>)	324
(1) Taraflar Arasındaki İlişki	327
(a) Sorunun Ortaya Konulması.....	327
(b) İspat Yükü.....	334
(c) Görüşümüz	339
(2) Beyaza İmza Veren ile Üçüncü Kişi Arasındaki İlişki.....	343
b. Okunmadan İmzalanın Belge (<i>Die ungelesene unterzeichnete Urkunde</i>).....	347
c. İletmede Yanılma (<i>Übermittlungssirrtum, Falschübermittlung</i>)	355
d. Muhatabın Açıklamada Yanılması (<i>Empfängersirrtum</i>)	365
e. Diğer Açıklamada Yanılmalar (Atipik Açıklamada Yanılmalar).....	367
D. Esaslılık ve Yanılma Kurumunun Diğer Mekanizmaları.....	371
1. Yanılmanın Hukuki İşlemin Geçerliliğini Etkilemesi İçin Temel Kriter: Esaslılık	373
a. Her Türü Yanılmaya TBK m. 32’deki (OR m. 24/1 b. 4, eBK m. 24/1 b. 4) Şartların Uygulanması Görüşü (Ortak Kriter Görüşü)	375

b. Saikte Yanılmaların (TBK m. 32'ye göre) ve Açıklamada Yanılmaların Farklı Şekilde Değerlendirilmesi Görüşü (Ayrı Kriter Görüşü)	380
c. Sadece Karşı Tarafın Bildiği ya da Bilmesi Gerektiği Yanılmaların Esaslı Olabileceği Görüşü.....	386
d. Sadece Hoş Görülebilir Yanılmaların Esaslı Olacağı Görüşü	391
e. Görüşümüz	392
2. Yanılma Kurumunun Diğer Mekanizmaları.....	395
III. Yanılmanın Diğer Hukuki Kurumlarla İlişkisi	400
A. Yanılmanın Diğer İrade Bozuklukları ve Aşırı Yararlanma ile İlişkisi.....	400
1. Yanılma ve Aldatma	401
2. Yanılma ve Korkutma	413
3. Yanılma ve Aşırı Yararlanma	417
B. Yanılmanın Bazı İfa Engelleriyle İlişkisi.....	427
1. Yanılma ve Ayıp	427
a. Genel Bakış	427
b. Yanılma ve Ayıplı İfa Hükümlerinin Aynı Anda Uygulanabileceği Hallerin Tespiti	428
c. Yanılma ile Ayıplı İfa Arasındaki Farklılıklar.....	433
d. Yanılma ile Ayıplı İfa Arasında (Seçimlik) Yarışma ve Dışlama Sorunu	437
(1) Yarışmayı Kabul Etmeyen Görüş	439
(2) Yarışmayı Kabul Eden Görüş	443
(3) Ayıplı İfa Hükümlerine Başvuran Yanılanın Sözleşmeye Örtülü Şekilde İcazet Verip Vermediği Sorunu	455
(a) Sorunun Tespiti ve Doktrinindeki Görüşler	455
(b) Görüşümüz	462
e. Parça Borcunda Sözleşme Kurulurken Ayıp ve Nitelik Yanılmasının Varlığı Halinde Sözleşmenin	

Konusunun İmkansız (TBK m. 27/1) Olup Olmadığı Sorunu	464
2. Yanılma ve Zapt	472
3. Yanılma ve <i>Aliud</i>	474
4. Yanılma ve İşlem Temelinin Çökmesi: Gelecekteki Olgularda Yanılma	483
a. Gelecekteki Olguların Temel Yanılmasının Konusu Olamayacağı Görüşü	486
b. Gelecekteki Olguların Temel Yanılmasının Konusu Olabileceği Görüşü	490
c. Değerlendirme ve Görüşümüz	505

Üçüncü Bölüm

ESASLI YANILMANIN HUKUKİ ETKİSİ VE SONUÇLARI

I. Genel Bakış	515
II. Sözleşmenin İptal Edilebilirliği	517
A. İptal Hakkının Niteliği ve Doktrindeki Görüşler	517
1. Tarihi Gelişim	519
2. Doktrindeki Görüşler	521
a. Geçersizlik Görüşü (Düzelebilir Hükümsüzlük)	521
b. Bölünmüş Geçersizlik Görüşü	525
c. İptal Görüşü (Bozulabilir Geçerlilik)	526
3. Değerlendirme ve Görüşümüz	528
B. İptal Hakkının Özellikleri	534
C. İptal Hakkının Kullanılması	555
1. İptal Açıklamasında Bulunacak Kişi	555
2. İptal Açıklamasının Yöneltilmesi Kişi	561
III. İptal Hakkının Kullanılmasının Sonuçları	562
A. Sözleşmenin Geriye Etkili Olarak Kesin Hükümsüz Olması	562

B. Kısmi İptal	564
C. Sürekli Borç İlişkilerinde İptal.....	576
D. Sözleşmenin Tasfiyesi	582
1. Klasik Tasfiye Düzeni.....	585
a. Sebepsiz Zenginleşme veya Haksız Zilyetlik Hükümlerine Göre Tasfiye	585
b. Sebepsiz Zenginleşmede Zamanaşımının Başlangıcı Sorunu.....	594
2. Alternatif Tasfiye Düzeni: Sözleşmesel Tasfiye.....	599
IV. İptal Hakkının Dürüstlük Kuralı ile Sınırlanması	610
A. TBK m. 34/1 (OR m. 25/1).....	610
B. TBK m. 34/2 (OR m. 25/2)	617
V. İptal Hakkının Sona Ermesi	623
A. Genel Bakış	623
B. Sözleşmenin Yanılan Tarafından Onanması (İradi İcazet).....	626
C. İptal Hakkının Bir Yıllık Kanuni Sürede Kullanılmaması (Kanuni İcazet)	630
D. İptal Hakkına İlişkin Üst Süre Sorunu.....	637
VI. Tazminat Ödeme Yükümü.....	642
A. Genel Bakış	642
B. Tazminat Sorumluluğunun Hukuki Niteliği, Şartları ve Modaliteleri	643
1. Hukuki Nitelik.....	643
2. Şartlar	649
3. Modaliteler (Zamanaşımı, Yardımcı Kişilerden Sorumluluk ve İspat Yükü).....	656
C. Tazminatın Kapsamı	658
1. Kural: Olumsuz Zararın Tazmini.....	658
2. İstisna: Olumsuz Zararı Aşan Zararların Tazmini.....	662
3. Tazmin Edilecek Olumsuz Zararın Olumlu Zarar Miktarıyla Sınırlandırılması Sorunu	664

D. Tazminat Sorumluluğunun Ortadan Kalkması.....	668
1. Karşı Tarafın (Muhatabın) İyiniyetli Olmaması Durumunda Tazminat Sorumluluğunun Ortadan Kalkması (TBK m. 35/1 c. 2).....	668
2. Özel Durum: Yanılanın Karşı Taraftan Tazminat Talep Etmesi	673
SONUÇ.....	677
KAYNAKÇA	701